

- 1 Jordartsmetaller som behövs till elbilar och vindkraftverk finns i stor mängd i Norra Kärr. I dag finns ett starkt beroende av Kina för att få tillgång till jordartsmetaller. Europa vill bli självförsörjande. Men boende kring Norra Kärr känner en stark oro, och miljöexperter varnar, för att vattnet i den stora sjön ska bli förorenat. Var ligger Norra Kärr?

SVAR: 1) vid Storsjön X) vid Siljan 2) vid Vättern

- 2 Det är första gången på **tio år** som en svensk utrikesminister besöker Israel. Ann Linde träffade utrikesminister Yair Lapid och president Isaac Herzog samt besökte Förintelsemuseet Yad Vashem. Sverige och Israel har haft diplomatiska förbindelser i 70 år. Linde hade även ett möte med palestinska representanter, president Mahmoud Abbas och utrikesminister Riyad al-Malki. Varför bottenfrös relationerna mellan Sverige och Israel 2014?

SVAR: 1) Sverige erkände Palestina som stat X) antisemitism i Malmö 2) anti-Israelistiska artiklar

- 3 För att klara riksdagens mål om 100 procent förnybar elproduktion år 2040 måste vindkraften producera 100 TWh, varav 80 TWh ska utgöras av landbaserade verk. I dag producerar vindkraften ungefär 25 TWh årligen. Mellan 2014 och 2020 stoppades 1 223 vindkraftverk i Sverige av det **kommunala vetot**. Hur många vindkraftverk finns i Sverige i dag?

SVAR: 1) 400 X) 4 000 2) 14 000

- 4 Under coronapandemin har staten betalat ut 38 miljarder kronor till företag i stöd för korttidsarbete. Räddningspaketet beskrivs som det enskilt största krisstödet i svensk historia och har omfattat över en halv miljon svenska löntagare och 76 000 företag. Vilket företag beviljades mest bidrag (865 miljoner kronor)?

SVAR: 1) Scania X) Hennes & Mauritz 2) PostNord

- 5 Einár, Nils Grönberg, hade miljontals spelningar på Spotify och flera hitlåtar som toppat listorna och vunnit priser på Grammisgalan. Han växte upp i bostadsområdet Enskededalen i södra Stockholm. Han sköts till döds i Hammarby sjöstad i Stockholm 19 år gammal. Vilken av Einárs låtar vann Årets låt på P3 Guld 2020?

SVAR: 1) Spiken i foten X) Månen är fri 2) Katten i trakten

- 6 Det här kraftfulla väderfenomenet påverkar hur många barn som är undernärda. För 1,3 miljoner barn i över 50 länder kunde forskarna se att **de år** då väderfenomenet fanns, sjönk barnens vikt i förhållande till ålder och längd. Förändringen tror forskarna beror på att tillgången på mat blev sämre, eftersom storm, översvämning och torka påverkade skördarna. Vad kallas det här väderfenomenet?

SVAR: 1) Fhön X) El Niño 2) Passaden

- 7 Klädindustrin står i dag för tio procent av världens utsläpp av koldioxid, mer än flyget och sjöfarten tillsammans, enligt FN. I Sverige köper vi i genomsnitt 14 kilo nya kläder och textilier per person och år och 8 kilo slängs varje år. Vissa klädföretag utger sig för att vara mer hållbara än vad de är, eller att produkterna är mer miljövänliga än de är. Vad kallas företagets sätt att marknadsföra sig som mer hållbara än vad de är?

SVAR: 1) wellknees X) cottonspeed 2) greenwashing

- 8 Vikingarna korsade Atlanten och kom till Amerika före Columbus. Nu har forskare lyckats datera deras närvaro till ett bestämt år. En forntida solstorm avslöjar det exakta årtalet. År 1021 bodde vikingar i Nordamerika, skriver forskare i tidskriften Nature. När gick Columbus i land på en av öarna i Bahamas?

SVAR: 1) 1492 X) 1523 2) 1648

- 9 NASA:s rymdbil Perseverance har undersökt kratern Jezeero på den här planeten. En krater som för 3,5 miljarder år sedan verkar ha varit en 45 km stor sjö med ett möjligt djup på flera 100 meter och med tydliga spår av ett floddelta. En plats där liv kanske hade tid att utveckla sig. Vilken planet?

SVAR: 1) Tellus X) Merkurius 2) Mars

- 10 **Film på biograf.** Efter *The Royal Tenenbaums*, *Grand Budapest hotel* och *Isle of dogs* kommer nu nästa film. *The French Dispatch*. En myllrande film av en nostalgisk regissör. Vem är regissören?

SVAR: 1) Stanley Kubrick X) Federico Fellini 2) Wes Anderson

Israel

Huvudstad: Jerusalem
 Språk: hebreiska och arabiska
 Statskick: republik
 President: Isaac Herzog
 Premiärminister: Naftali Bennett
 Yta: 20 770 km²
 Befolkning: 8 680 000
 Befolkningstäthet: 418 inv./km²
 BNP per capita: 35 658 USD
 HDI: 0,906 (22:a land i världen)
 Valuta: Shekel (ILS)

Den palestinska myndigheten

Västbanken
 Huvudstad: Ramallah
 Språk: arabiska
 Statskick: republik
 President: Mahmoud Abbas
 Premiärminister: Mohammed Shtayyeh
 Yta: 6 220 km²
 Befolkning: 4 100 000
 Befolkningstäthet: 659 inv./km²
 BNP per capita: 1 120 USD
 HDI: 0,731 (106:e land i världen)

Lägg in på kartan alla aktuella namn för Israel och Den palestinska myndigheten.

Här ser du en lista på svenska kungar och drottningar från Gustav Vasa till Carl XVI Gustaf. Para ihop rätt regent med rätt text.

Vasaätten

1523–60 Gustav Vasa
1560–68 Erik XIV

A. 1568–92 Johan III

1592–99 Sigismund
1599–1604 hertig Karl
(riksföreståndare)
1604–11 Karl IX

B. 1611–32 Gustav II Adolf

1632–54 Kristina
(förmyndarregering 1632–44)

Pfalziska ätten

1654–60 Karl X Gustav
1660–97 Karl XI
(förmyndarregering 1660–72)

C. 1697–1718 Karl XII

(förmyndarregering 1697)
1719–20 Ulrika Eleonora
1720–51 Fredrik I (av Hessen)

Holstein–Gottorpska ätten

1751–71 Adolf Fredrik
D. 1771–92 Gustav III
1792–1809 Gustav IV Adolf
(förmyndarregering 1792–96)
1809–18 Karl XIII

Bernadotteska ätten

E. 1818–44 Karl XIV Johan

1844–59 Oscar I
1859–72 Karl XV
1872–1907 Oscar II
1907–50 Gustaf V

F. 1950–73 Gustaf VI Adolf

1973–Carl XVI Gustaf

1. Han var gift med Margareta och hade med henne barnen Gustaf Adolf, Sigvard, Ingrid, Bertil och Carl Johan. Han gifte om sig med lady Louise Mountbatten. Redan som ung var han liberal. Under första världskriget blev hans och hans engelska hustru Margaretas sympatier för Storbritannien en motvikt till kungen och drottningens tyskorientering. Han blev kung vid 67 års ålder. Sverige hade då förvandlats från ett klassamhälle med en kungamakt som omgavs av pomp och ståt till en demokrati med konstitutionell monarki. Han deltog i flera arkeologiska undersökningar: i Sverige, i Främre Orienten, i Grekland och i Italien.

2. Kungen gifte sig med den danska prinsessan Sofia Magdalena. Han planerade tillsammans med Sprengtporten en väpnad statskupp. Kungen genomförde kuppen på egen hand som blev en fullständig framgång. Två dagar efter kuppen lade kungen fram en ny regeringsform och fick den godkänd av ständerna. Han stiftade Svenska Akademien. I kriget med Ryssland vann skärgårdsflottan en seger vid Svensksund. Ankarström sköt kungen i ryggen på operan i Stockholm.

3. Hans förmyndarperiod blev kort. Vid sin kröning satte han själv kronan på sitt huvud och blev "kung av Guds nåde". Den svenska armén överfördes till Baltikum och lyckades genom segern vid Narva avvärja ett ryskt hot. Kungen övertog personligen både den politiska och den militära ledningen. Nu återstod den stora uppgörelsen med Ryssland. Vid planeringen av det ryska fälttåget räknade kungen med en armé på ca 50 000 man. Den karolinska armén led nederlag vid Poltava. Norge skulle erövrats. Under belägringen av Fredriksten träffades kungen av ett skott och avled.

4. Han hette egentligen Jean Baptiste Bernadotte och föddes i staden Pau i Frankrike. Den svenske tronföljaren Karl August avled plötsligt och Jean Baptiste Bernadotte valdes som efterträdare och som svensk tronföljare. Han adopterades som son till Karl XIII och blev kronprins. I Sverige ville man återvinna Finland. Kronprinsen var mer intresserad av Norge. När Karl XIII avled, kröntes han till Sveriges och Norges konung. I Sverige blev kraven på en liberal reformpolitik allt starkare. Men kungen förblev hårt konservativ.

5. Under hans tid som kung genomfördes omfattande reformer i Sverige. Bland annat infördes fem riksämbetsmän – drots, marsk, amiral, kansler och skattmästare. Riksdagens arbete reglerades genom riksdagsordningen, Svea hovrätt inrättades. 14 nya orter fick stads-rättigheter under hans kungatid, t ex Göteborg. Han lade grunden till en stormaktsställning för Sverige. Han fick en europeisk betydelse genom sitt ingripande i det trettioåriga kriget. Han landsteg med en armé i Pommern. I Westfaliska freden bekräftades att Sverige blivit en stormakt. Han gifte sig med Maria Eleonora av Brandenburg och i äktenskapet föddes dottern Kristina, blivande drottning.

6. Han gifte sig med den polske kungens syster Katarina Jagellonica. En riksdag dömde honom till döden men han hölls, tillsammans med sin familj, fången på Gripsholms slott. Han blev frigiven och startade ett uppror mot kungen. I september samma år gjorde han sitt intåg i Stockholm och utropades till kung. Han ville som kung förbättra Sveriges förhållande till Polen. Hans son valdes till Polens kung. Genom sitt äktenskap med Katarina Jagellonica hade han kommit i nära kontakt med katolicismen.

Det är höstlov i vecka 44.

Nästa gång Veckans Nyheter utkommer är i vecka 45, måndagen den 8 november.

Vi har ändrat utseendet på Veckans Nyheter versionerna A och B. Hör av dig om du tycker det har blivit bättre eller sämre.

Effektivaste sättet att få kontakt med oss på Karin Förlag är via e-post: redaktionen@karinforslag.se

Under höstterminen 2021 utkommer Veckans Nyheter under följande veckor: 34, 35, 36, 37, 38,39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50 och 51.

Höstlov i vecka 44.

Uppstår det problem med e-posten glöm inte att ni har fått användarnamn och lösenord för inloggning på vår webbsida. På webbsidan finns alltid det aktuella numret av Veckans Nyheter.

Rätt svar till A.

1. i 600 dagar (x)

2. Israel (1)

3. föräldrar måste säga ja (x)

4. Katten i trakten (2)

5. 1492 (1)

6. greenwashing (2)

7. andra chansen försvinner (1)

Andra chansen skrotas. Förändringen innebär att två låtar per deltävling kommer att gå direkt till final, och två går vidare till semifinal. I semifinalen delas de åtta bidragen upp i två grupper som tävlar inbördes. De två som får flest röster i respektive grupp får tävla i finalen.

8. Rosengård (1)

Rätt svar till B.

1. vid Vättern (2)

2. Sverige erkände Palestina... (1)

3. 4 000 (x) En vanlig spisplatta (1 000 W = 1 kW) som är påslagen under en timme förbrukar en kilowattimme (1 kW * 1 h = 1 kWh) elektrisk energi som omvandlas till värmeenergi. Elkonsumtionen i Sverige är cirka 15 000 kWh per person och år. Befolkningen i Sverige är cirka 10 miljoner personer. Den totala elkonsumtionen i Sverige blir då 15 000*10 000 000 = 150 000 000 kWh per år, alltså 150 miljarder kilowattimmar eller 150 TWh per år. Sveriges största kärnkraftsreaktor Oskarshamn 3 har en topp effekt på 1 400 MW = 1 400 000 kW och hade 2017 en kapacitetsfaktor på 77 procent vilket gav en produktion på 1 400 000 kW * 0,77 * 8 760 h = 9 400 000 000 kWh eller 9,4 TWh. 2018 producerade kärnkraften i Sverige drygt 60 TWh. Ett av Sveriges största vattenkraftverk Harsprånget har en topp effekt på cirka 900 MW = 900 000 kW, en kapacitetsfaktor på cirka 25 procent vilket ger en produktion på cirka 2 TWh per år eller 2 000 000 000 kWh per år. 2018 producerade vattenkraften i Sverige drygt 60 TWh. En välkänd vindkraftsanläggning, Lillgrunds vindkraftpark nära Öresundsbron, har en topp effekt på 110 MW = 110 000 kW, en kapacitetsfaktor på 34 procent och en produktion på cirka 330 GWh per år = 330 000 000 kWh per år. 2018 producerade vindkraften i Sverige cirka 16 TWh.

4. Scania (1)

5. Katten i trakten (2)

6. El Niño (x) El Niño återkommer i intervallet på mellan 3-5 år. Normalt sett blåser ganska kraftiga ostliga vindar (från öster till väster) över hav i området kring ekvatorn. Det gäller i såväl Atlanten som Stilla havet och Indiska oceanen. Dessa vindar kallas för passadvindar och initialt är det en förändring i dessa över just Stilla havet som sätter igång

El Niño-processen. De normalt kraftiga passadvindarna gör att relativt varmt havsvatten förskjuts västerut, närmare Australien, medan kallare vatten strömmar upp strax väster om Sydamerika. Försvagas passadvindarna kan det varmare vattnet förskjutas österut och det är precis detta som sker vid El Niño.

7. Greenwashing (2)

8. 1492 (1) Forskare vid universitetet i Groningen, Nederländerna har analyserat spår efter vad de tolkar som en massiv solstorm som inträffade år 992. De har registrerat en plötslig ökning av radioaktiva kolisotoper som lämnat spår i de växande trädens ved. Det är spår som går att läsa av i de träd som vikingarna högg ner och genom det fastställa exakt vilket år trädet fälldes. De träbitar som forskare nu daterat har sitt ursprung i tre olika träddarter intill vikingarnas boplatser. Träden har huggits och hanterats med metallblad, en teknik som inte var tillgänglig för de människor som levde på platsen då vikingarna kom dit.

9. Mars (2)

10. Wes Anderson (2)

Rätt svar till Svenska regenter:

A-6, B-5, C-3, D-2, E-4, F-1.